

A SZLÁV NÉPEK HARCA A BÉKÉÉRT ÉS A DEMOKRÁCIÁÉRT

Irta Gyilasz Milován

Ma már senki sem tagadja, hogy a fasiszta hódítók elleni háborúban a szláv népek vitték a legnagyobb szerepet. Nem akarom ismételní itt azt az általánosan elismert tényt, hogy a valóságban a Szovjetszövetségnek tartozunk hálával a hitleri Németország és csatlósállamainak összeomlásáért. Csak azt akarom hangsúlyozni, hogy még olyan nagy államok sem, mint Anglia és Amerika, távolról sem hasonlíthatják össze háborús áldozataikat olyan látszólag kicsiny államokkal, mint Lengyelország és Jugoszlávia. Ezzel nem akarom azt mondani, hogy Anglia és Amerika hozzájárulása a győzelemhez, a maga egészében kicsi volt, vagy kisebb Lengyelország és Jugoszlávia hozzájárulásánál. A szláv népek azonban joggal hivatkozhatnak a kétarcú valóságra: először is arra, hogy háborús részüket abban fizették, ami a legdrágább és legértékesebb, — és ez az emberi élet, másrészt pedig arra, hogy a hitleri Németország és segítő társai, a világhatalomért való véres és ostoba versenyfutásukban szláv népekkel szemben találtak a legerélyesebb ellenállásra. Mindehhez még hozzátehetjük, hogy Hitler, Mussolini és a többiek közvetlen célként tűzték ki maguk elé a szláv népek meghódítását; államiságuk és nemzeti függetlenségük megsemmisítését és kipusztításukat.

A háború azonban, bár pontosak ezek a tények, mégsem a szlávok háborúja volt a németek és szövetségeseik ellen.

Ez a háború a szabadságszerető népek, a szabadságszerető emberiség háborúja volt, a zsarnokság ellen. A népek háborúja volt az olyan hódítók ellen, akik gonosz és örült terveket kovácsoltak bomlott agyaikban s világuralmat akartak teremteni az európai és a többi népek rabszolgasága árán. A hitleristák és segítő társaik különlegesen vadállati dühhöz vetették magukat a szlávokra, mert ezek megtörése nélkül nem érhették el világuralmi terveiket s mert azt hitték, hogy az »oros« bolsevizmus veszélyéről terjesztett meséik árán, gyakorlati segítséget nyújt számukra Nyugat reakciós köreinek egy része és így megbonthatják a szövetségesek egységét.

Amint mondtam, ez a háború nem csupán a szlávok háborúja volt a németek és szövetségeseik ellen s így a háborús győzelem sem csupán a szlávok győzelme a német imperialisták és társaik felett — ez a győzelem az egész haladószellemű emberiség győzelme. Minden olyan nép győzelme, amely harcolt a szabadságért és a demokráciáért; minden ember és minden mozgalom győzelme, amely ma is küzd az egész emberiség szép és jobb életéért. A haladó szellemű erők világraszóló és történelmi jelentőségű győzelme ez, a reakciós erők felett. E gigantikus küzdelemben a szlávok adták a legtöbbet, hozták a legsúlyosabb áldozatokat, — az emberiség nagy győzelmét valójában a szláv népek fiainak esontjaira alapozták.

Mit jelentett a faszizmus az emberiség számára, mit jelentett volna a német imperialisták és csatlósainak győzelme?

A faszizmus visszatérési kísérletet jelentett a középkor felé. Jelentette minden olyan alapnak megsemmisítését, amelyen ma él és épít az egész emberiség. Ez a »kísérlet« azonban nem csupán »kísérlet« jelentett — egyidejűleg a jól felfegyverzett hadseregek milliós tömegeit is jelentette s ezeket a hadseregeket meg kellett verni, össze kellett törni.

A fasizmus hozta az emberiség számára a történelem legrettenetesebb háborúját. A fasizmus, a német imperializmus győzelme — ahogy Hitler és alvezérei elgondolták, — évtizedekre megállította volna a fejlődést, magával hozta volna sok magas civilizációjú nép teljes kiirtását, a legnagyobb és leggazdagabb kultúrák teljes megsemmisítését. És mindez miért? Egy maroknyi imperialista — bankár, báró és hadvezér, — személyes profitjáért. A középkorba akartak taszítani számtalan népet; örökkévalóvá akarták tenni a német bankárok, nagyiparosok és nagybirtokosok uralmát nemcsak a megtámadott népek, hanem a német és azon népek felett is, melyeket hazaáruló uraik a német hódítók harci kocsiába fogtak.

Figyelembe kell venni mindezt, ha a fasizmus feletti győzelemről, ha a szláv népek harci szerepéről beszélünk.

És bár ez a győzelem valamennyi nép győzelme volt, ne hagyjuk azt hogy valamennyi nép egyformán használta fel a győzelem áldásait. Sokban két körülménytől függött a győzelem kihasználhatása: 1. ha erők voltak a demokratikus erők egyes népek keretein belül, akkor jobban felhasználhatták a győzelem gyümölcseit és 2. minél kevésbé avatkozhattak bele külföldi imperialisták az egyes államok belső ügyeibe, a győzelem gyümölcsei annál nagyobbak voltak. (Ez a két körülmény gyakran összefügg egymással, de nem minden esetben.) A belső demokratikus erők fejlődése (a Szovjetuniót kivéve) gyakran a háborúban résztvevő szabadságharcosok tömegétől is függött. Ez a háború felszabadító háború volt s a népi tömegek részvétele szükségszerűen változás hozott nemcsak gondolkodásukban, hanem életfelfogásukban is. Elkerülhetetlenül megteremtette a néptömegek haladószellemű, szervezett erejét és az erő felismerését. Számtalan országban így is történt és ezek a haladó erők sokhelyütt valóban a tömegek élére kerültek. A szláv népek tömegeik nagyarányú részvétele miatt is és demokratikus mozgalmaik ereje miatt is; végül pedig azért, mert hála a Szovjetunió támogatásának az imperialisták nem tudnak döntő módon beleavatkozni belső ügyeikbe — azok közé a népek közé tartoznak, amelyek csaknem teljes mértékben felhasználhatják a szabadságszerető emberiség fasizmus-feletti győzelmének gyümölcseit.

Ebből nőtt ki aztán a szláv népek harcainak lényege: harc az együttműködésért és harc a békéért és a demokráciáért.

A szláv népek együttműködésének új alapjai

A háború alatt és a háború után új alapokon közeledtek egymáshoz a szláv népek. Csak ebben a háborúban valósult meg igazi testvériségük, bár évszázados kapcsolatok fűzték egymáshoz e népeket.

Felmerül a kérdés: mi a különbség a szláv népek régi és mostani kapcsolatainak között? Mi készíteti őket ma a barátj együttműködés felé, az egység és testvériség felé? Miben rejlik a szláv népek együttműködésének ez az új alapja?

Óriási különbségek vannak a szláv népek régi és mai kapcsolatainak között.

Nehéz lenne beszélni szláv népek közötti állandó és igazi barátságáról az elmúlt időkben. Először is azért, mert a népek nem voltak egyenrangúak egymás előtt, másodsor pedig azért, mert az egyes szláv országokban és népek felett uralkodó csoportok csak saját önös érdekeiket nézték és elhanyagolták a népi és nemzeti érdekeket. Az együttműködésnek, ha mégis volt olyan, csak ideiglenes jellege volt, mert csak

akkor jöhetett létre, ha össze lehetett egyeztetni az uralkodó körök érdekeit valamely elnyomott szláv nép harcaival, vagy azokban a ritka történelmi pillanatokban, amikor az uralkodó osztályok érdekei meg egyeztek a nép érdekeivel és végül akkor, ha ez az együttműködés közvetlenül a népek — a nép haladó képviselői között jött létre. Mindezek ellenére, mélyen élt a szláv népekben a vágy a testvériség és együttműködés iránt; ez olyan vágy, amelynek gyökerei mélyen beletenyűlnak a szláv népek elnyomott és alárendelt helyzetébe. Ez vitte őket az együttműködés felé, amely a multban állandóan és mindenekelőtt lelki és kulturális kapcsolatokban nyilvánult meg. Ilyen kapcsolatok sok esetben az uralkodó körök ellenállása dacára is megvalósultak. Legvégül pedig a multban sokszor az orosz cárizmus és a cári önkény árnyékában fejlődött ki valamelyes együttműködés. Mindenkor fennállt annak veszélye, hogy az ilyen együttműködés gyümölcseit a cárizmus élvezi és nem maga a nép.

Ma egészen mást jelent a szláv népek együttműködése.

Ahogy a multban, különösen pedig a XIX. századtól, az orosz cárizmus volt az együttműködés legnagyobb akadálya, a mi napjainkban a Nagy Októberi Forradalom nemcsak eltávolította ezt az akadályt, hanem megalkotta Oroszországból az egész emberiség haladó vágyainak reménységét és erődítményét. Az Októberi Forradalom győzelme után megadatott az a lehetőség, hogy a szláv népek a függetlenségükért és belső szabadságukért folytatott harcaikban gyakorlati és önzetlen segítséget kapjanak a nagy, testvéri orosz néptől és a Szovjetszövetség kormányától. Lenin és Sztalin felszabadító eszméinek sugarában kifejlődik ma a szláv népek együttműködése. És bár Lenin és Sztalin felszabadító eszméi orosz földből nőttek ki, de az egész emberiség javára tevébéljesedtek. Ebben rejlik együttműködésünk megalapozottsága és nagysága, s ez biztostíja, hogy együttműködésünk gyümölcseit egyformán élvezzi majd minden szláv nép és egyformán lesz hasznos az egész emberiség számára.

A fejlődés mai menetének néhány jellegzetessége készíti a szláv népeket a kölcsönös együttműködésre és ezzel egyidejűleg a teljes demokrácia megvalósítására és a világbéke érdekében folytatott következetes harcra is.

Megemlítek egynéhány ilyen jellegzetességet, úgy ahogy a szláv népekkel és a szláv államokkal kapcsolatban kiteljesednek.

A történelmi körülmények hatása alatt, Európában a szláv népek voltak a legelnyomottabbak és a leghátramaradottabbak. Hosszú időn át éltek német, mongol és török rabságban. Fejlődésük újabb periódusában, a XVIII. században, gyakran a nagyhatalmak közötti csere-bere tárgyai voltak. Anglia, Franciaország és később Amerika is, gyakran fizettették meg póreiket, melyeket a törökökkel, Ausztriával, Olaszországgal és Németországgal folytattak, — a szláv államokkal és szláv népekkel.

A mi időnkben, a nagy nyugati államok reakciós körei nyíltan a Szovjetszövetség, Kelet és a szláv népek felé igyekeztek irányítani a német imperializmust. Ki is tudná elfelejteni Anglia és Franciaország szerezpét a müncheni paktum idején és ki feleitheti el Csehszlovákia szégyenletes elárultatását? Napjainkban pedig, a nyugati államok reakciós politikusai készek arra, hogy államaik és államrendszereik minden nehézségét elsősorban a szláv népek számlájára intézzék el. A kapitalizmus súlyos válságát, amely teljes egészében gyöngíti és megbontja a kapitalizmust ezek a reakciós körök, Európában, a többi között a

szláv népekkel akarják megfizettetni; éppen azokkal az országokkal, melyek sokkal elhatározottabban, mint bármikor, elindultak a belső demokratizálódás útján, és harcolnak a világ igazságos békéjéért. Nem véletlen, hogy megakadályozzák a németországi nácizmus gyökeres megsemmisítését, hogy felvetették Lengyelország nyugati határainak kérdését és hogy megakadályozzák azt, hogy Julijszka Krajina csatlakozzék Jugoszláv anyaországához.

De — hosszú történelmi tapasztalatokkal mögöttük és a háború szörnyű tapasztalatait után, — mindezt békésen és engedelmesen tekinthetik — a szláv népek? Természetesen — nem. S ezért mindent átfogó együttműködésük életkérdéssé vált, történelmi szükségszerűséggé. És az együttműködésnek megvalósításához és kifejelesztéséhez, megvalósult minden szükséges előfeltétel.

Az oroszországi Októberi Forradalom után, az együttműködés legnagyobb akadályai a többi szláv országok reakciós rendszerei voltak, amelyek szoros kapcsolatban állottak a külföldi imperialistákkal és nem voltak tőlük függetlenek. Pilsudszky és Beck Lengyelországban; Alekszandar és Borisz Jugoszláviában és Bulgáriában, a Beran-típusú emberek Csehszlovákiában ellenséges politikát folytattak a Szovjetunióval szemben, gyűlölték az orosz nép vívmányait és akár az ördöggel is szöveteztek volna, hogy megakadályozzák az igazi demokrácia győzelmét és fejlődését saját hazáikban. A mi szláv népeink súlyos árat fizettek ezért a politikáért. A háború alatt és közvetlenül utána, a szláv népek levonták a múlt és különösen a háború tanulságait, hazáikban eltávolították az együttműködés akadályait, eltávolították azokat a rendszereket, amelyek politikája már-már kérdésessé tette függetlenségüket, s amelyek a nemzet és a nép érdekeit áruba bocsátották. Egyiküknek előbb, másikuknak később; egyiküknek jobban, másikuknak kevésbé sikerült, attól függően, hogy milyenek voltak az egyes szláv országokban a tárgyi és alanyi feltételek. De minden szláv országban túlsúlyba jutottak a demokratikus erők; a szláv népek együttműködését építő erők legyőzték a széthúzás, a szláv népek függetlenségével és érdekeivel kereskedő erőket. Bár e harc még nem fejeződött be egyik szláv országban sem, s bár ez a harc különböző síkokon folyik és különböző eredményeket ért el az egyes országokban, ma már meggyőződéssel állíthatjuk, hogy az együttműködés főakadályait mindenhol eltávolították.

A szláv népek együttműködésének karakterisztikus rajza ma az, hogy szabad és demokratikus államok együttműködése ez, amelynek nem célja egyik vagy másik szláv ország leigázása más szláv ország által, hanem kölcsönös segélynyújtás veszély esetén; olyan népek közeledése egymáshoz, melyeknek életformáiban annyi az egyforma jelenség — nyelven és szokásban — s melyeket egyforma nehézségek és egyforma feladatok elé állított a történelem.

A multban más népek féltek a szláv államok és népek együttműködésétől. Az úgynevezett pánszlávizmust veszélyesnek érezték saját szabad fejlődésükre nézve. E tekintetben igazuk is volt. Másként áll a dolog azonban a szláv népek mai szolidaritását és együttműködését illetően. Ez az együttműködés a háborúban valósult meg, abban a háborúban, amely az egész haladó emberiség háborúja volt a fasiszmus ellen, s ezt az együttműködést ma olyan népek valósítják meg, melyek demokratikus fejlődése minden elnyomásnak ellensége, tehát bármely másik nép elnyomásának is s végül ez az együttműködés a nagy szocialista haza, a Szovjetunió vezetése alatt valósul meg és eltelt álta-

lános emberi eszmékkel. Mindazok, akik ezt az együttműködést bármely más nép elleni veszélynek tüntetik fel — közönséges csalók, akik rágalmaik mögött saját imperialista céljaikat rejtegetik.

Együttműködésükkel, a békéért és a demokráciáért folytatott harcaikkal, csak saját függetlenségüket akarják megőrizni a szláv népek s biztosítani akarnak önmaguknak olyan fejlődési lehetőségeket, melyek legjobban megfelelnek érdekeiknek. A háborús úszítók ellen akarnak harcolni. A szláv népek együttműködése ma minden más nép érdeke is, a béke és a demokrácia érdeke!

Ma Nyugaton rendszerint akkor gondolnak a szláv népekre, ha az úgynevezett vasfüggönyről beszélnek. Azonban nem a szláv népek bocsájtották le ezt a függönyt és nem is akarják lebocsátani. Már csak azért sem, mert ez nem felelne meg saját érdekeiknek. A szláv népek jól tudják, hogy Nyugaton is vannak komoly demokratikus mozgalmak és őszinte demokraták. Miért választanák el magukat ezektől a demokratáktól és a néptől, amely éppen úgy, mint ők, a háborús úszítók ellen — a békéért, demokráciáért, a népek barátságáért és más államok függetlenségének tiszteletbentartásáért, harcol? Szemmel látható, hogy a vasfüggönyt nem a szláv népek bocsájtották le, nem is kell nekik — Churchill és a Churchillhez hasonló háborús úszítók akarták azt lebocsátani! Izolálni akarták Nyugatot Kelettől; Nyugatot Keletnek akarták fordítani, hogy megmentsek ingadozó nyugati imperialista pozícióikat és visszazerezzék a Keleten elveszítetteteket.

A SZLÁV NÉPEK EGYÜTTMŰKÖDÉSE A BÉKE LEGBIZTOSABB ZÁLOGA

Mindezek alapján a szláv államok és népek mai együttműködésének, békéért és demokráciáért folytatott harcainak célját úgy kell fel-fogni, hogy ez az együttműködés és ez a harc segíti más népeknek a demokráciáért folytatott küzdelmeit. A szláv népek együttműködése nem azon az úton halad, hogy a »szláv tenger«-be fullasszon más államokat és népeket, hanem — a többitől eltekintve — támogatja más népeknek saját nemzeti és állami függetlenségükért vívott harcát. Ha nem így lenne, akkor nem nevezhetnénk ezt az együttműködést sem haladózselleműnek, sem demokratikusnak.

A világbékéért és a világdemokráciáért folytatott általános küzdelemnek egyik legszilárdabb oszlopa a szláv népek együttműködése és saját harcuk a békéért és demokráciáért. A szláv népek aktív szerepvállalása nélkül, ma el sem lehet képzelni a békét Európában és az egész világon. Mi több, a szláv népek, együttműködésük, egységük, egyetértésük, fejlődésük — ma a világ békéjének és más népek függetlenségének is legbiztosabb zálogát jelentik.

Hogy még világosabbá tegyük azt, hogy a szláv népek együttműködése elválaszthatatlan a demokráciáért és békéért folytatott általános harctól, hangsúlyoznunk kell és külön is ki kell emelnünk, hogy harcaink semmiképen sem faji alapon folynak. A szláv népek azért harcolnak a demokráciáért saját hazáikban, mert haladni akarnak, mert szabadok akarnak lenni. Erős és következetes belső demokrácia nélkül — úgy mint az első világháború után — ismét az imperialisták zsákmánya lennének, vagy az imperialisták egymásközötti alkudozásainak fizetőeszközei. A belső demokrácia megvalósítása és a békepolitika folytatása által, s egyidejűleg legszorosabb együttműködésük megvalósítása által, valójában zavartalan belső fejlődésük alapjait vetik meg.

A szláv népek történelmi fejlődésüknek egy olyan fázisába jutottak el, amikor nem lesznek többé idegenek rabszolgái, fizetési eszköz s amikor mindannyiuk eléggé öntudatos és erős lesz ahhoz, hogy megőrizze saját portáját, ha ismét megkísérelné valaki, hogy az imperializmus kiszolgáltatására és rabságba vezesse őket. A szláv népek a Szovjetunióban, az orosz népben, azt az államot látják, amely kész arra, hogy segítse őket állami függetlenségük megvédésében s azt az erőt, amely a háborúban megteremtette a szláv népek szabadságának és függetlenségének alapfeltételeit. Elég volt nekünk a multak sötétségéből, boldogan és szabadon akarunk élni! Ebben rejlik a szláv népek együttműködésének gondolata és nem valami faji, vagy rokonsági jellegzeteségen.

Az egyes szláv országok demokráciájának fejlődése, kivéve a Szovjetuniót, amely már messzi előre jutott, más és más utakon haladt és halad ma is. A fejlődés különböző, elsősorban a harc belső feltételei miatt. A harc iránya azonban majdnem ugyanaz valamennyi szláv országban s ez azt mutatja, hogy a szláv népek a teljes népi demokrácia felé haladnak — dacára minden nehézségnek, melyet azok az idegenek támasztanak, akik felbátorítják a hazai reakciót s részint közvetlenül Amerika és Anglia reakciós körei.

A demokráciáért folyó harcban hatalmas érdemeket szerzett minden szláv nép, s ugyanígy abban a harcban is, amely nemcsak a szláv népek együttműködéséért, hanem valamennyi békeszerető nép együttműködéséért folyik.

Vajon biztosak lehetnének-e a népek abban, hogy nem támad fel a német imperializmus, ha nem új, demokratikus Lengyelország állana a régi helyén? A lengyel-szovjet együttműködés, amely csakis a lengyelországi belső átalakulás folytán jöhetett létre, Kelet-Európa békéjének biztosítója és egyben biztosíték minden olyan gyanús kombináció ellen, amely a német rablóimperializmus ujjaszületését és keleti előretörését szolgálná. A Csehszlovák Köztársaság, amely ma új alapokra építi és megerősíti kapcsolatait a szláv államokkal, komoly akadályt jelent egy esetleges Középeurópa felé irányuló agresszióknak. Mi történék a délszláv népek együttműködésével, ha Jugoszlávia népei, Titó vezetése alatt, nem valósították volna meg a népek egységét és testvériségét és nem rombolták volna le a régi Jugoszláviát? És a délszlávok testvérisége, amely egyben minden szláv nép testvériségét jelenti, megvalósulhatott volna, ha a kóburgi Bulgária helyén ma nem a Otecsestveni Front Bulgáriája állana? És mi lett volna a szláv népek közül és mi lett volna az egész emberiségből — ha nincsen a Szovjetszövetség, ha a szocialista Oroszország helyén a cári Oroszország állana?

A SZLÁV NÉPEK ÜGYE — AZ EGÉSZ HALADÓ EMBERISÉG ÜGYE

A szláv népek ügye és élükön a Szovjetunió, ma élen járnak a békéért és a demokráciáért folyó harcban. Nem véletlenül jelentkezett ez a tény és nem is a szláv népek valami faji, vagy nemzeti kiváltságának elismeréseként. E tény különleges fejlődési feltételek következménye, melyek a különböző időszakokban különféle módon hatottak az egyes szláv államokra. E fejlődési feltételek vezettek el ahhoz, hogy a szláv országokban megvalósulhatott a demokrácia. Kifejlődési fokán és jelentkezési formájában még különböző ez a demokratikus fejlődés az egyes szláv országokban. E szempontból messze előljár valamennyiünk előtt a Szovjetszövetség, a demokrácia legtökéletesebb szovjet-

formájával, De, kívülről nézve és a külső világgal kapcsolatban, ezeknek a demokráciáknak van egy közös ismérvük: egyikük sem veszélyeztet más népeket. Ellenkezőleg, lényegük az, hogy segítsék minden más nép szabadságharcait. Ezért a Szovjetuniónak és a szláv népeknek a békéért és demokráciáért folytatott küzdelme, amely szabad belső fejlődést jelent, egyidejűleg minden őszinte demokratának is saját ügye és mindenkiné, aki őszinte barátja a népek békéjének. A Szovjetunió segítségével a szláv népek letépték magukról az imperializmus láncait, az idegen imperializmusokért éppen úgy mint a sajátukét. Harcuknak, amely az imperializmus súlyos vereségét hozta, óriás nemzetközi jelentősége van. Ez a harc meggyöngített számtalan olyan akadályt, melyet a népek szabad fejlődésének útjába állítottak; ez a harc megváltoztatta az erőviszonyt a világ demokráciái és imperializmusai között.

Milyenek a szláv népek kilátásai a békéért és a demokráciáért folyó harcokban?

A hatalmas nehézségek ellenére, azonnal megállapítható, hogy a siker minden kilátásával vették fel a harcot. A nehézségeket pedig a külföld reakciós körei okozzák. A szláv népeket azonban többé semmi sem állíthatja meg a szabad és független népek boldog életéhez vezető útjukon. A szláv népeket a hatalmas Szovjetszövetség vezeti, amelynek sorsukat összekötötték, az emberi történelem legsúlyosabb és leginkább döntőjelentőségű háborújában.

És a világhelyzet?

Még mindig komoly veszélyek fenyegetik a szláv népek békéjét és zavartalan fejlődését. De ez csak dacosabbá teszi a szláv népek sűrű sorait és csak arra készíti őket, hogy szorosabban álljanak egymás mellé a békéért és a demokráciáért vívott közös harcukban. Testvér áll testvér mellé, elvtárs áll elvtárs mellé. A veszély amely fennáll és nem tűnik el rövidesen, a háború rettenetes és véres tapasztalatai, a mult sötét adósságai, mind csak arra készítetik a szláv népeket, azt követeli tőlük, hogy közeledjenek egymáshoz, hogy kicseréljék egymással kulturális és anyagi javaikat, hogy megerősítsék a békéért és demokráciáért folyó küzdelmüket, hogy végig menjenek azon az úton, amelyet kiválasztottak — ügyük végső győzelméig, függetlenségük és szabadságuk teljes biztosításáig!

Egységükben rejlik nemcsak a demokrácia győzelmének legkomolyabb biztosítóka: nemcsak a béke határaikon; de ez az egység a világbéke legkomolyabb biztosítóka és a legkomolyabb segítség valamennyi olyan nép számára, amely küzd a békéért és a demokráciáért.

A szlávok ügye — ma az egész haladó emberiség ügye! Ügyük igazságos és győzni fog!

A SZOVJETUNIÓ SZEREPE A BÉKÉÉRT ÉS DEMOKRÁCIÁÉRT FOLYÓ KÜZDELEMBEN

Végül ki akarom emelni a Szovjetunió szerepét a békéért és demokráciáért folyó küzdelemben.

Úgy beszélek, ahogy egy jugoszláv beszél és azt hiszem egyetértenek velem.

Nagyapáink felmentek a hegytetőre, arrafelé néztek, ahol felkél a nap és azt mondták gyermekeiknek és unokáiknak: »Ott van Oroszország. Az orosz császárság olyan nagy, hogy benne sohasem nyugszik le a nap: egykor eljön értünk — és akkor szabadok leszünk«. Nem volt hiába hit és érzelm. Felkelt Oroszország és az orosz nép a maga ra-

gyogásában, erejében és nagyságában, Lenin és Sztalin vezetésével. Az orosz nép és a Szovjetszövetség többi népei, a szovjetkormányzat alatt összegyűjtötték minden erejüket és a szláv népek megtalálták bennük támasztékukat; a vállat, amelyet éppen támaszkodniok kellett, hogy lerázhassák láncukat és ők is összegyűjthessék minden erejüket.

Amikor elkezdődött ez a háború, Jugoszlávia népei, Tito vezetésével, sorsukat a Szovjetszövetség sorsához kapcsolták. Nálunk, a mi harcosaink örültek, ha új és új hadosztályok érkeztek ellenünk. Emlékszem, amikor bennünket repülőgépek támadtak és hullottak ránk a bombák, azt mondták harcosaink: »Ennyivel kevesebb jut Csozországnak!« Népeink ugyanazt az élet-halál harcot vívták, amit a Szovjetszövetség népei. Nem csalódtunk, — az orosz nép, a szovjetnép, Lenin és Sztalin igazságos ügye, győzedelmeskedett. Nálunk győzött a népi forradalom, a népi demokrácia. Oroszország eljött, — közöttünk nincsen többé választófal.

Jugoszlávia haladó emberei a múltban az orosz kultúra nagy és kimeríthetetlen forrásából tanultak, különösen a XIX. század haladó orosz gondolkodóitól. Népeink évszázadokon át Oroszországra vetették szemeiket. Az Októberi Forradalom felrázta legiobb embereinket, népeinket; az Októberi Forradalom nagy eszméi természetesen mély hatást keltek bennük. De akkor még nem volt elég erőnk, hogy azt tegyük, amit a háborúban tettünk. Nem értek még meg a feltételek. De amikor a német háborús gépezet végigrobogott országunkon, világossá vált népeink előtt is, ami már világos volt legiobb fiaik előtt, — Oroszország nélkül nincsen menekülés.

A Szovjetszövetség részvétele a háborúban lehetővé tette, hogy Jugoszlávia népei sikerrel harcoljanak és győzzenek. Később megérkezett a Szovjetszövetség közvetlen segítsége is — és együtt ömlött vérrünk Jugoszlávia mezőm. Jugoszlávia népei nem jutottak volna nemzeti szabadságukhoz, nem valósíthatták volna meg az érdekeiknek leginkább megfelelő rendszert, ha a Szovjetunió nem tölti be szerepét a háborúban, ha nem tölti be szerepét a világban ma és ha a szovjetkormány nem támogatja a jugoszláv nép küzdelmeit.

A SZOVJETUNIO NÉLKÜL NEM LEHET BÉKE ÉS DEMOKRÁCIA

Ha ma Jugoszlávia népeinek jövőjéről beszélünk innen, — elmondhatjuk, hogy jövőnket a Szovjetszövetséggel való szoros kapcsolatban látjuk, mert másképp el sem tudjuk képzelni azt.

Az első világháború után megkísérelték, hogy valami szláv-politikát folytassanak a Szovjetunió nélkül és ellen. Ezek a reakciós kísérletek nevetséges utópiáknak bizonyultak — a szláv népek együttműködése, harcuk a békéért és szabadságért el sem képzelhetők a Szovjetunióval való szoros kapcsolatok nélkül. A Szovjetszövetséget támadja ma minden reakciós, minden háborús úszító, de egyben a központja is a világ demokratikus erejének és felé emelik szemeiket a világ elnyomottai és szenvedői. Minden szláv büszke lehet arra, hogy ez a szerepe a Szovjetszövetségnek és az orosz népnek. És ha így van, — hogyan ne gyűlnének köréje a testvéri szláv népek? Mellette komoly tényezőt jelentenek a nemzetközi politikában, szabaddá és függetlenné válnak és a népi élet új demokratikus formáinak mintaképeivé.

A Szovjetszövetség támogatása nélkül Jugoszlávia népeinek a szabadságáért, demokráciáért és függetlenségéért vívott harca, bármilyen hősi és áldozatkész lenne is, nem nyújthatna a népnek — mint ahogy

nem tudott nyújtani a multban sem —, olyan gazdag termést, mint ami-
nőt adott.

Jugoszlávként beszélek, de azt hiszem valamennyiünk nevében
mondhatom: nincsen szláv együttműködés a Szovjetszövetség iránti
önzetlen szeretet és barátság nélkül; nem lehet sikerünk a békéért és
demokráciáért folyó harcunkban, ha nem támaszkodunk a Szovjetunióra!

Emberek és mozgalmak, melyek a szláv országokban ellenségesen
tekintenek a Szovjetszövetségre, nem szláv mozgalmak, nem is nem-
zetiek. Ezek az emberek és mozgalmak nem látnak az orruknál tovább.
Nem látják, hogy a szláv államok függetlensége, szabadsága, fejlődése
el sem képzelhető Szovjetszövetség támogatása nélkül.

A mi korunk sokkal viharosabb annál, semmint megengedhetnék
a nép sorsával való játékot. A kor parancsolja, a többi között, hogy
megteremtsük az egymásközötti testvériséget és hogy egyenként olyan
kapcsolatokat teremtsünk a Szovjetunióval, melyet senki többé szét
nem bonthat. Ez az idő parancsa, a demokrácia győzelmének feltétele,
a béke útja és köteleességteljesítés, mellyel a jövő nemzedékeknek tar-
tozunk.

Éljen a szláv népek testvéri együttműködése a békéért és a demok-
ráciáért folyó küzdelemben!

Éljen a Szovjetszövetség a szláv népek védelmezője függetlenség-
gükért és belső fejlődésük szabadságáért folyó harcaikban!

Éljen a Szovjetszövetség generalisszimusza Joszif Viszarionovics
Sztalin, a szláv népek vezetője abban a harcban, amelyet függetlenség-
gükért, az együttműködésért, a békéért és a demokráciáért folytatnak!



MAJAKOVSZKIJ VLADIMIR:

LENIN

(Három részlet a költeményből.)

... Most temetjük
a legföldibb valakit,
ki a földlek közt
valaha csak élt
a Földön,
Földi ember,
de nem úgy,
mint a középszer jelleme,
melynek látköre
saját tekenőjébe vezett.
Az egész
Földnek
volt átfogó szelleme,
látta
azt is, mit az idő elfedett.
Hozzád
és hozzám
hasonló tán,